

ת"פ 19695/04/19 - מדינת ישראל נגד אברהם ויצמן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

25 פברואר 2020

ת"פ 19695-04-19

לפני כבוד השופט יובל ליבדרו

המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד טלי פלדמן

נגד
הנאשם

אברהם ויצמן
ע"י ב"כ עו"ד גיל פרידמן

גזר דין

1. גזר דין זה הינו ארוך מן ה"רגיל" זאת נוכח ריבוי האישומים המרכיבים את כתב האישום בו הורשע הנאשם, אישומים אותם מצאתי לפרט אחד לאחד בכדי להבין את היקף המרמה והפגיעה שהסב הנאשם במעשיו. עוד אציין כי מצאתי שלא לפרט בגזר הדין שמות של אנשים, חברות ומקומות שהוזכרו בכתב האישום בכדי לא לפגוע בפרטיות או ברגשות של אחרים שלא לצורך.

כתב האישום

2. הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן בשלישית, האוחז בתשעה אישומים, בביצוע שש עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שלוש עבירות של ניסיון קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, חמש עבירות של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, ארבע עבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות ועבירה של בידוי ראיות, עבירות לפי סעיפים 415 סיפא, 415 סיפא + 25, 418 סיפא, 420 סיפא ו-238 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

3. **מהחלק הכללי** של עובדות כתב האישום המתוקן בשלישית עולה כי בין השנים 2016 ל-2019 הציג הנאשם עצמו ככזב בפני המתלוננים (חברות ואנשים) כבעל זכויות בקרקעות שונות וכן כמיופה כח או כנציג של בעלי זכויות בקרקעות, וזאת בכוונה למכור במרמה קרקעות אלה למתלוננים ולקבל מהם במרמה כספים עבור אותן קרקעות.

עמוד 1

לשם ביצוע מעשי המרמה זייף הנאשם מסמכים, השתמש בחותמות וחתימות מזויפות שנחזו להיות חתימות של עורכי דין או חתימות וחתימות של חברות ואנשים בעלי זכויות בקרקע והציג מצגי שווא כוזבים בכתב ועל-פה בפני המתלוננים, לפיהם הוא מוסמך למכור להם קרקעות אלה.

בעקבות מצגי השווא חתמו המתלוננים עם הנאשם הסכמי מכר שונים בהם רכשו זכויות בקרקעות שונות וחלקם שילמו לנאשם סכומי כסף שונים. הנאשם עשה זאת ללא ידיעת בעלי הזכויות בקרקעות וללא הסכמתם. בסך הכל קבל הנאשם מהמתלוננים סכום כולל של 2,329,119 ₪ אותו לא השיב למתלוננים, וכן ניסה לקבל במרמה סכום נוסף של 15,640,000 ₪.

בנוסף ביצע הנאשם מעשי מרמה נוספים, ביניהם זיוף מסמכים ובידוי ראיות בהם עשה הנאשם שימוש במסגרת הליך הוצל"פ שהתנהל כנגדו וזאת במטרה לבטל את ההליך והתנאים המגבילים שהוטלו עליו, וזיוף מסמכים של בעלי מקצוע (מהנדסת) כדי לדחות ביצועו של צו הריסה.

מהאישום הראשון עולה כי בשנת 2016, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הנאשם הקים עמותה. ביום 03.05.2016 זכתה העמותה במכרז של רשות מקרקעי ישראל עבור 26 יחידות דיור בשכונת "כלניות" בבאר שבע (להלן: "הקרקע").

ביום 14.02.2017 החליטה ועדת המכרזים של רשות מקרקעי ישראל (להלן: "ועדת המכרזים") לבטל את זכייתה של העמותה היות וזו לא עמדה בתנאי המכרז, כך שהחל מהחלטת הביטול לא היו לעמותה זכויות כלשהן בקרקע. הודעה על החלטת הביטול נשלחה לגורמים שונים, בין היתר, לנאשם. ביום 13.06.2017 החליטה ועדת המכרזים על חילוט חלק מהערבויות ועל החזרת חלק מהערבויות הקשורות במכרז זה. החלטה בגין כך הגיעה לידי הנאשם.

במועד שאינו ידוע למאשימה החליט הנאשם, על אף ביטול הזכייה במכרז, למכור את הקרקע במרמה לקונים שונים ולקבל את תמורתה תוך הצגת מצגי שווא, זיוף מסמכים ושימוש בהן כמפורט להלן.

במהלך חודשים אוקטובר-נובמבר 2017, נפגש הנאשם עם המתלוננת 1 ובני משפחתה פעמיים לאחר שזו חיפשה בית לרכישה בשכונת "כלניות". בפגישה הראשונה, שהיתה בשכונה, הנאשם טען בפניה ובפני בנה בכזב כי הוא קבלן, בעל מספר חלקות במקום וכי הוא מוכר שטח. בנוסף טען הנאשם כי יש ביכולתו לבנות בית במקום ומסר למתלוננת כרטיס ביקור שבו פרטי התקשרות עמו. בפגישה נוספת שתיאמה איתו המתלוננת 1, ואשר נערכה במשרדו במהלך חודש אוקטובר 2017 בנוכחות בעלה (להלן: "המתלוננים"), הציג הנאשם עצמו בכזב כבעל הקרקעות המיועדות לבניה בשכונת "כלניות" והציע להם לרכוש שטח ובית בעלות של 1,710,000 ₪ (להלן: "סכום ההצעה"). ביום 14.11.2017 חתמו עמו על חוזה לפיו ישלמו את סכום ההצעה לנאשם עבור בניית ביתם והעברת הבעלות על הקרקע על שמם.

במעמד פגישה זו הציג הנאשם מסמכים מזויפים אותם זייף בעצמו לפיהם הוא הבעלים של הקרקע נוכח זכייתו במכרז. בנוסף הציג הנאשם בפניהם מסמך מזויף לפיו חתם חוזה עם חברת חברה לפיתוח

תשתיות כמתחייב בתנאי המכרז. במעמד החתימה שילמו המתלוננים לנאשם סכום של 170,000 ₪ על פי דרישת הנאשם בהמשך שילמו המתלוננים סכום כולל של 815,000 ₪. בהמשך ניסה הנאשם לקבל מהמתלוננים סכום נוסף של 895,000 ₪.

מהאישום השני עולה כי אחד המגרשים שבחירת חירה הסמוך ליישוב חורה שבנגב שייך לפלונית (להלן: "השטח") כאשר לנאשם אין בו כל זכות. במהלך שנת 2016, במועד שאינו ידוע במדויק, נפגש הנאשם עם קרוב משפחה של המתלונן 2 והציע לו לרכוש את השטח בתמורה לסכום בסך 24,000 ₪. הנאשם ציין בכזב בפני קרוב המשפחה כי הוא מיופה כוחה של פלונית, הציג מפה של השטח והצביע על השטח המדובר.

במהלך שנת 2017, בעקבות מצג השווא הנ"ל פנה קרוב המשפחה של המתלונן 2 אל המתלונן 2 והציע לו לרכוש את השטח. המתלונן 2 שהיה מעוניין בשטח בעבור חברה אותה הוא מנהל הסכים להצעה. במסגרת מצג השווא מסר הנאשם לקרוב המשפחה "הסכם למכירה או רכישה של מגרש" שנחזה להיות הסכם בין פלונית, באמצעות הנאשם כמיופה כוחה, ובין החברה אותה מנהל המתלונן 2. בתאריך 15.06.2017 החתים קרוב המשפחה את המתלונן 2 על הסכם זה, והעביר את המסמך חתום לנאשם. בעקבות מצג השווא והחתימה על ההסכם העביר המתלונן סכום בסך 24,000 ₪ בעבור השטח וכן תשלום בסך 2,000 ₪ אשר היה מיועד לעורך דין אשר יבצע את שינוי הבעלות ורישום העסקה.

מהאישום השלישי עולה כי אחד המגרשים שבחירת חורה שייך לאותה פלונית ולנאשם אין זכות במגרש זה. במהלך שנת 2017, במועד שאינו ידוע במדויק, פנה המתלונן 3 אל הנאשם בעקבות פרסום של הנאשם באתר שלו ב"פייסבוק" והביע עניין ברכישת המגרש. בעקבות הפניה נפגשו המתלונן 3 ושניים מאחיו (להלן: "המתלוננים") עם הנאשם במשרדו של הנאשם. במהלך פגישה זו הציע להם הנאשם לרכוש את המגרש וציין בכזב כי הוא מיופה הכח של בעלת המגרש וכי הוא מוסמך לבצע עסקאות בשמה. הנאשם ציין בפני המתלוננים כי מחיר המגרש הוא 85,000 ₪ בתוספת 7,000 ₪ עבור מסים שונים.

בתאריך 02.11.2017 הגיעו המתלוננים למשרדו של הנאשם וחתמו עימו על חוזה לפיו הנאשם ימכור להם מגרש בגודל 1070 מ"ר כמיופה כח של בעלת המגרש ואילו המתלוננים התחייבו מצדם לשלם את המחיר שעליו סיכמו. בהמשך העבירו המתלוננים לנאשם סכום בסך 92,000 ₪ עבור המגרש והמיסים.

כעבור זמן מה, משהמגרש לא נרשם על שמו של אחיו של המתלונן 3 כפי שסוכם, פנו המתלוננים לנאשם לברר את מהות העיכוב. הנאשם מסר להם שיש בעיה ברישום המגרש על שמם, והציע למתלוננים לרכוש שבעה מגרשים בעיר רחובות במקום המגרש בחירת חורה בסכום של 300,000 ₪ ממנו יקוזז הסכום בסך 92,000 ₪ אותו כבר שילמו. הנאשם עשה זאת ביודעו שמדובר במצג שווא.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, כשנה עובר לאירועים באישום זה, פנה הנאשם לשני בעלים של מגרש בעיר רחובות (להלן: "בעלי הקרקע") ושאל אחת מהם אם היא מעוניינת למכור את המגרש

שבבעלותה וזו השיבה בשלילה.

בעקבות מצג השווא, חתם אחיו של המתלון 3 עם הנאשם, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה חוזה לפיו תועבר אליו הבעלות על המגרש הנ"ל בעיר רחובות תמורת תשלום בסך של 300,000 ₪. הנאשם הציג עצמו בכזב כמיופה כחם של בעלי הקרקע, חתם על החוזה מבלי שהיה ברשותו יפוי כח לבצע עסקה בשטח האמור ומבלי שהוא נמנה על בעליה. לאחר שהמתלונים העבירו לנאשם סכום של 207,000 ₪ התברר להם כי הקרקע אותה סברו שרכשו מיועדת לחקלאות ולא ניתן לבצע בה שינוי. הנאשם בתמורה הציע לאחיו של המתלון 3 לרכוש קרקע צמודה לשטח האמור ללא תוספת תשלום. במעמד זה הציג עצמו הנאשם בכזב כמיופה כח של אחד מבעליו של הקרקע.

בהמשך הציע הנאשם למתלון 3 לרכוש שני מגרשים ב"שכונת הפארק" באופקים כשהוא מציג את עצמו בכזב כי הוא ושותף נוסף הם הבעלים של חברה שמחזיקה במספר מגרשים באותה שכונה, ובין היתר, את שני מגרשים אלו. ביום 21.05.2018, בעקבות מצג השווא, חתמו שני אחרים עם הנאשם על הסכם שנחזה להיות הסכם בין אותה חברה באמצעות הנאשם וביניהם לרכישת שני המגרשים בסכום של 207,000 ₪ לכל מגרש.

מהאישום הרביעי עולה כי במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, פנה המתלון 4 לנאשם בעקבות פרסום באתר הנאשם ב"פייסבוק" והביע ענין ברכישת קרקע. בעקבות הפנייה, נפגשו המתלון ואחיו עם הנאשם במשרדו. במהלך הפגישה יצר הנאשם מצג שווא לפיו הוא מיופה כח בקרקעות בחירבת חורה, והציע למתלונים לרכוש 52 דונם בחירבת חורה תמורת סכום של 200,000 ₪. הנאשם אף הציג למתלונים מפה של האזור, ובה סימון השטח המדובר.

עוד במהלך הפגישה ציין הנאשם בכזב כי הקרקע שייכת לאדם פרטי אשר נמצא בחו"ל. בנוסף, הנאשם הציג עצמו בכזב כמיופה הכוח מטעם בעלי הקרקע, ומורשה לערוך את העסקה, וזאת חרף כך שמעולם לא קיבל כל היתר לעשות עסקה בשמו של בעל הקרקע. עקב מצג השווא ולצורך קידום העסקה, העביר המתלון לנאשם בתאריך 28.5.2018 תשלום של 50,000 ₪. בתאריך 30.5.2018 נחתם חוזה בין הנאשם למתלונים בו ציין הנאשם בכזב כי הינו מיופה כוח מטעם בעל הקרקע והציג עצמו בכזב כבעל סמכות לקדם את עסקת המכר. המתלונים חתמו על הסכם זה והעבירו תשלום נוסף לנאשם על פי דרישתו, בסך של כ - 90,000 ₪.

מהאישום החמישי עולה כי במהלך שנת 2018, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה נערכה פגישה בין המתלון 5 לבין הנאשם במשרדו, במהלכה הציג הנאשם בפני המתלון 5 מצג שווא בכתב ובעל פה כי הוא בעל זכויות בקרקעות שבחירבת חורה, כי יש לו יפוי כח מבעלי הקרקעות לפעול בהן ולמכור אותן, והציע לו לרכוש 121 מגרשים בשטח חירבת חורה מבלי שיש לו זכות כלשהי במגרשים אלה. בעקבות מצג השווא יצא המתלון עם הנאשם לשטח כלשהו ליד חורה והנאשם הציג בפניו כביכול את הקרקעות, זימן למקום מודד שביצע שם מדידות ומסר למתלון מסמכים מזויפים שונים. כחלק ממצג השווא מסר הנאשם למתלון הסכם מזויף שנחזה להיות "הסכם מכר בנאמנות" בין הנאשם לפלונית

למכירת 121 מגרשים ב"ואדי עטיר" בגוש מסוים בעיר חורה, כל זאת בידיעה שהסכם כזה לא נחתם עמו ואין גוש כזה. כן מסר הנאשם למתלונן מסמך שנחזה להיות "ייפוי כח בלתי חוזר" מתאריך 28.04.2018, שכביכול ניתן על ידי אנשים שזהותם אינה ידועה לעו"ד אלמוני, כאשר הנאשם הציג בפני המתלונן מצג שווא לפיו עו"ד אלמוני ייפה את כוחו לפעול במגוון רחב של פעולות ביחס למגרשים חקלאיים בחירבת חורה ובואדי עטיר. יצוין כי אותו עו"ד אלמוני נפטר עוד במהלך שנת 2017. על מנת להעצים את מצג השווא מסר הנאשם למתלונן 5 ארבעה תצלומים של שטח כלשהו ושעליו מסומנים כביכול המקרקעין ומסמך הנחזה להיות "אישור לרישום הערת אזהרה" שבו נרשם בכזב שהנאשם הוא הבעלים של אותו גוש. כחלק ממצג השווא הציג הנאשם בפני המתלונן פרטים של 42 אנשים שהם כביכול בעלי הקרקע ושכביכול העבירו לנאשם זכויות על מנת שימכור אותן למתלונן, אף שאלו מעולם לא העבירו לנאשם את זכויותיהם ולא נתנו לו היתר כלשהו למכור את זכויותיהם לאחרים.

ביום 19.07.2018, כחלק ממצגי השווא, טען הנאשם בכזב בפני המתלונן 5 שחברה מסוימת שבבעלותו ושהוא המנהל ומורשה החתימה שלה היא הבעלים הרשום ובעלת הזכויות ב-121 חלקות באותו גוש בתחום ואדי עטיר וכי ביכולתה למכור חלקות אלו למתלונן. בעקבות מצג השווא חתם המתלונן 5 במועד זה עם אותה חברה על הסכם לרכישת הזכויות בקרקעות, ושילם לנאשם בתאריך 27.08.2018 מס רכישה בסך ₪ 58,080 ובמספר מועדים נוספים, מחודש נובמבר 2018 עד חודש פברואר 2019, תשלומים שונים בסכום כולל של 986,997 ₪ עבור הקרקע. בתאריך 16.12.2018, במסגרת מצג השווא, הלך הנאשם עם המתלונן ללשכת רישום המקרקעין בבאר שבע והגישו בקשה לרישום פעולות באותו גוש.

מהאישום השישי עולה כי בתאריך 15.06.2016 חתמו המתלוננים 6 עם הנאשם חוזה לפיו הוא התחייב לבנות את ביתם במגרש בדימונה. לאחר שהתשלום אותו דרש הנאשם במהלך הבניה חרג מהצפוי ביקשו המתלוננים 6 להתיר את ההתקשרות החוזית עם הנאשם והוסכם כי על הנאשם לשלם למתלוננים סכום של 60,000 ₪. בהתאם לאמור העביר הנאשם למתלוננים שיק על סך 60,000 ₪ מחשבון הרשום על שמו ועל שם חברה שבבעלותו.

בתאריך 28.12.2017 לאחר שהשיק לא כובד בשל חתימה לא תקינה של הנאשם פנו המתלוננים לנאשם בדרישה לשלם להם את הסכום שסוכם אולם הנאשם לא שילם למתלוננים. לאור האמור, פנו המתלוננים בחודש אפריל 2018 ללשכת ההוצאה לפועל וביקשו לממש את השיק. במסגרת ההליך הוטל עיקול על חשבונם של הנאשם והוצא כנגדו צו עיכוב יציאה מהארץ (להלן: "התנאים המגבילים").

בתאריך 14.10.2018 הגיע הנאשם ללשכת ההוצאה לפועל בדימונה והגיש בקשה לבטל את ההליכים נגדו. בקשה זו נדחתה עוד באותו יום על ידי הרשם ההוצאה לפועל. במועד שאינו ידוע למאשימה זייף הנאשם מסמך הנושא כותרת "הסדר חוב" (להלן: "המסמך המזויף") הנחזה להיות הסכמה בין הנאשם למתלוננים באשר לאופן תשלום חובו של הנאשם מחד וסגירת התלונה של המתלוננים 6 כנגדו מאידך. במסמך רשם הנאשם בכזב כי זה נחתם בפניו של עו"ד פלמוני ואף צרף חותמת שנחזית להיות חותמת של אותו עורך דין וחתימה שלו, והכל כשהנאשם יודע שעורך דין פלמוני לא קיים.

ביום 15.10.2018 הגיש הנאשם את המסמך המזויף ללשכת ההוצאה לפועל בדימונה. כתוצאה מכך

החליט הרשם בלשכת ההוצאה לפועל ביום 16.10.2018 על עיכוב ההליכים נגד הנאשם וכן על ביטול התנאים המגבילים.

בתאריך 21.10.2018 הגיע אחד המתלוננים ללשכת ההוצאה לפועל בדימונה בכדי לברר מה עלה בגורל תביעתו ולאחר שהוצג בפניו המסמך המזויף, הגיש המתלונן בקשה לחידוש ההליך וכך נעשה. עד ליום 04.02.2019 שולם חובו של הנאשם ותיק ההוצאה לפועל נסגר.

מהאישום השביעי עולה כי במועד שאינו ידוע אך לפני 04.06.2018, הציג הנאשם בפני חברה מסוימת מצג שווא ולפיו הוא מורשה מטעם חברה אחרת לפעול למכירת שלושים מגרשים באופקים שבבעלותה (להלן: "המגרשים"). בעקבות מצג השווא נחתם ביום 24.06.2018 הסכם למכירת הזכויות של החברה האחרת ב-30 המגרשים, בתמורה ל-500,000 ₪ ולבניית בית על אחד המגרש עבור החברה הרוכשת. הנאשם חתם על ההסכם בידיעה שמדובר במסמך כוזב ושאינו לו ייפוי כח כלשהו לפעול בשם החברה שהחזיקה בזכויות במגרשים ואף הוסיף חותמת שנחזית להיות חותמת של אותה חברה. בהמשך התברר לעורך הדין אשר ייצג את החברה הרוכשת שמדובר במעשה מרמה ולפיכך לא הועברו כספים כלשהם לנאשם.

מהאישום השמיני עולה כי בין השנים 2016 ל-2019 קיבל הנאשם שירותים ממהנדסת בניין (להלן: "המתלוננת 8"). במועד שאינו ידוע למאשימה רכש הנאשם חותמת ובה לבקשתו הופיעו פרטיה ותוארה של המתלוננת 8. במהלך שנת 2018 במועד שאינו ידוע במדויק פנה אחר לנאשם וביקש את עזרתו בקבלת אישורי בניה על תוספת בניה שביצע, העומדת בפני הריסה על ידי הרשויות. לצורך כך הוסיף הנאשם ביום 04.05.2018 את אישורה ופרטיה של המתלוננת 8 על מסמך שהוגש לבית המשפט לעניינים מקומיים באופן שנחזה כי המתלוננת 8 בדקה את הליכי התכנון, זאת על אף שהמתלוננת 8 לא ערכה כל בדיקה בעניין זה. בתאריך 01.08.2018 זייף הנאשם מסמך באופן שבו נחזה להיות כי נרשם על ידי המתלוננת 8, ממנו עולה כי המתלוננת 8 ביצעה בדיקת יציבות למבנה השייך למשפחת האחר וכי הבניה בוצעה על פי התקנים הנהוגים, וזאת על אף שהמתלוננת 8 לא ידעה על המסמך ולא הייתה כלל במקום.

בתאריך 18.11.2018 זייף הנאשם מסמך המיועד לשני בנקים בדימונה אשר נחזה להיות אישור מטעמה של המתלוננת 8 ובחתימתה, לפיו שלב הבניה בו מצוי ביתו של אחר נוסף הוא ביצוע גמר טיח. מהמסמך עלה בכזב כי המתלוננת 8 ביקרה במקום והצהירה כאמור, אף שהיא כלל לא ידעה על האמור.

בתאריך 14.01.2019 זייף הנאשם מסמך המיועד לבנק אשר נחזה להיות אישור מטעמה של המתלוננת 8 בחותמתה ובחתימתה, לפיו שלב הבניה בו מצוי ביתם של בני זוג אחרים נוספים בדימונה הוא ביצוע גמר ריצוף. מהמסמך המזויף עלה בכזב כי המתלוננת 8 ביקרה במקום והצהירה כאמור, אף שכלל לא ידעה על האמור.

מהאישום התשיעי עולה כי בשנת 2016, במועד שאינו ידוע במדויק, הנאשם הקים עמותה בבאר

שבע (להלן: "העמותה"). ביום 03.05.2016 זכתה העמותה במכרז של רשות מקרקעי ישראל לבניית 26 יחידות דיור בשכונה בבאר שבע (להלן: "הקרקע").

ביום 14.02.2017 החליטה ועדת המכרזים של רשות מקרקעי ישראל (להלן: "ועדת המכרזים") לבטל את זכייתה של העמותה היות וזו לא עמדה בתנאי המכרז, כך שהחל מהחלטת הביטול לא היו לעמותה זכויות כלשהן בקרקע. הודעה על החלטת הביטול נשלחה לגורמים שונים, לרבות לנאשם.

ביום 13.06.2017 החליטה ועדת המכרזים על חילוט חלק מהערבויות ועל החזרת חלק מהערבויות הקשורות במכרז זה. החלטה זו הגיעה לידי הנאשם.

במועד שאינו ידוע, החליט הנאשם על אף ביטול הזכייה במכרז למכור את הקרקע במרמה לקונים שונים ולקבל את תמורתה תוך הצגת מצגי שווא, זיוף מסמכים ושימוש בהם כמפורט להלן.

במועד שאינו ידוע במדויק אך ימים ספורים לפני 04.12.2018 נוצר קשר, באמצעות מתווכים שונים, בין הנאשם לעו"ד מסוים המייצג חברה העוסקת בין היתר בנדל"ן וזאת כדי לבחון את האפשרות שאותה חברה תרכוש את הקרקע. הנאשם הציג את עצמו בפני עורך הדין כיו"ר העמותה וטען בכזב שהוא מוסמך למכור את הקרקע (עבור 26 יחידות) ולהתחייב בשם העמותה. כמו כן יצר הנאשם מצג שווא לפיו לעמותה יש עדיין זכויות בקרקע וכן שרשות מקרקעי ישראל (להלן: "רמ"י") העניקה לעמותה ארכה עד ליום 30.12.2018 לעמוד בתנאי המכרז. הנאשם מסר שהקרקע נרכשה בחודש מאי 2016 וטען בכזב שקיימת הארכה של רמ"י למשך 48 חודשים אחרת רמ"י תיקח את הקרקע, וכן שמעת החתימה על ההסכם הוא ידאג לארכה נוספת של 36 חודשים.

בתאריך 04.12.2018 חתם הנאשם בפני עורך הדין אשר ייצג אותו באותה עסקה על פרוטוקול כוזב לפיו העמותה החליטה למכור לאותה חברה את זכויותיה בקרקע ולהסמיך את הנאשם לחתום בשם העמותה על כל מסמך הנדרש לביצוע הסכם המכר.

באותו מועד הציג הנאשם לעורך הדין של החברה את הפרוטוקול הכוזב וכן אישורי תשלום כספים למנהל (כספים שכבר הוחזרו לעמותה), כחלק ממצג השווא וכדי לגרום לו לחתום על הסכם המכר.

באותו מועד, בעקבות מצג השווא, נחתם הסכם מכר מקרקעין בין החברה לבין העמותה באמצעות הנאשם, בו הצהיר הנאשם בכזב שהעמותה זכאית להירשם כחוכרת מרמ"י על הקרקע, שהעמותה עמדה בכל תנאי המכרז עד כה, שילמה את הוצאות הפיתוח במלואן, שלוח הזמנים של הפרויקט מול רמ"י הוא מיום ההקצאה, שמלוא התמורה בסך 4,875,065 ₪ שולמה לרמ"י בגין רכישת הקרקע, כל זאת כשהנאשם יודע שהזכייה במכרז בוטלה, שהתמורה המלאה על הקרקע לא שולמה, ושלעמותה אין זכות כלשהי בקרקע. החברה התחייבה לשלם תמורת הזכויות בקרקע סכום של 10,400,000 ₪. הנאשם חתם על הסכם המכר מטעם המוכרת ועו"ד של החברה חתם מטעם הקונה - החברה.

במסגרת מצג השווא ועל מנת לקבל במרמה את כספי התמורה של ההסכם פעל הנאשם תוך זיוף מסמכים נוספים, לרבות מסמך ובו חותמת של רכזת ברמ"י; מסמך הנחזה להיות "כתב העברת זכות חכירה שאינה רשומה בלשכת רישום מקרקעין/מהוון" מטעם רמ"י כשעל גבי המסמך הוסיף את

החתימה ואת החותמת המזויפת של רכזת רמ"י; הצגת מצג שווא בפני נציגת רמ"י על פה ובכתב לפיו הזכויות בקרקע של העמותה הועברו לחברה; העברת דרישה לחברה באמצעות עורך דין לקבל בהתאם להסכם סך של 3,120,000 ₪; מסמך הנחזה להיות הודעה מרמ"י לעמותה על מתן אורכה נוספת להשלמת מלוא התחייבויות תוך שימוש בחתימה מזויפת של עובדת משרד הבינוי והשיכון שכלל לא עובדת ברמ"י; זיוף מסמך הנחזה להיות פרוטוקול של ישיבת ועדת המכרזים והחלטה של ועדה זו; זיוף מסמך הנחזה להיות מכתב של מנהלת חברת הפיתוח בשכונת הכלניות לביצוע מדידות במגרש של העמותה ומסירת המסמכים המזויפים לעורך הדין של החברה.

בהמשך הסתבר שהוצאות הפיתוח לא שולמו על ידי העמותה בניגוד לאמור בהסכם המכר, ושיש צורך לשלם 9 מיליון ש"ח נוספים לטענת הנאשם לקיום המכרז על ידי רמ"י. לאחר מו"מ נוסף, ולאחר שהנאשם חזר פעם נוספת על כל ההצהרות הכוזבות מושא הסכם המכר הראשון, חתמה החברה על הסכם חדש עם הנאשם בשם העמותה לפיו החברה תשלם עבור המגרשים 13 מיליון ₪.

מבירור שערך עורך הדין של החברה ואחרים בתאריך 31.12.2018 במשרדי מס רכישה בבאר שבע נמסר להם שהעסקה בין העמותה לרמ"י בוטלה בשנת 2017 וכששאלו על כך את הנאשם מסר כי מדובר בטעות של רמ"י.

בסופו של יום, החברה לא העבירה כספים כלשהם לנאשם.

בנוסף, הנאשם החליט לקבל במרמה את כספי הערבות של העמותה שעדיין נותרו ברשות רמ"י ולצורך כך זייף מסמכים נוספים והציג מצגי שווא, לרבות מסמך הנחזה להיות "אישור מועדים ללוחות זמנים לביצוע" מטעם רמ"י ומכתב בעניין "רשימת חברי העמותה", שני מסמכים שלא נרשמו מעולם על ידי רמ"י והוסיף על שניהם חתימה וחותמת מזויפות של רכזת ברמ"י תוך יצירת מצג שווא לפיו רמ"י מאשרת לעמותה זכויות בקרקע במועדים המופיעים במסמכים אלה; מסמך הנחזה להיות "טופס אימות פרטים" מטעם בנק ובו רשם מספר חשבון בסניף בנק השייך לעמותה ובו רשם את שמו כמורשה חתימה בחשבון זה, הוסיף חותמת של העמותה, זייף את חתימתה של עובדת הבנק ואת צילום חותמת הסניף שהיה ברשותו. יצוין כי ניסיונותיו של הנאשם לקבל את הכספים מרמ"י כשלו נוכח כך שהוא לא העביר לנציגה מסמכים מקוריים.

4. הצדדים הגיעו להסדר טיעון חלקי לפיו הגבילה המאשימה את עצמה בטיעוניה לעונש הולם של חמש שנות מאסר וחצי, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי ואילו ההגנה טענה באופן חופשי למעט טיעון להימנעות מהרשעה.

5. תסקיר שירות מבחן

בעניינו של הנאשם התקבל תסקיר שירות מבחן ממנו עולה כי הנאשם כבן 33, גרוש, אב לשני ילדים, סיים 12 שנות לימוד, התגורר טרם מעצרו בבית אמו, סיים שירות צבאי מלא, משרת במילואים בתפקיד צמ"ה מנהרות ביחידת ההנדסה, ניסה להקים עסק עצמאי עם בן דודו, ורכש על פי טענתו הכשרה כמפקח

בניה. הנאשם התגרש מבת הזוג איתה חי כשמונה שנים ומקיים קשר זוגי חדש מזה שנה עם בת זוג המעניקה לו לדבריו כח ותמיכה.

לעניין עברו הפלילי ציין שירות המבחן כי לנאשם הרשעה אחת בעבירות דומות של קבלת דבר במרמה והונאה בגין נדון לצו של"צ, אותו לא סיים, תוך שמסר דיווח לא מאומת לענין מספר שעות השל"צ שביצע.

הנאשם הודה בביצוע העבירות ומסר כי טרם ביצען חווה הצלחה עסקית ומקצועית, כי זכה להכרה חיובית מלקוחותיו, כי נהנה מעבודתו, מהמעמד, היוקרה והסטטוס אליו הגיע, וכן שבהמשך, בעקבות אי הצלחה לעמוד בפרויקטים בהם זכה, החשש לאבד את תדמיתו ומעמדו, ומתוך רצון ומחשבה כי יצליח לגייס את הכסף החסר ולעמוד בהתחייבויותיו, החל לבצע את העבירות. הנאשם הוסיף כי התקופה בה התנהל באופן עברייני הייתה מלווה בחרדות, תחושות תסכול וגירושין, ולפיכך חש הקלה עם מעצרו.

הנאשם מסר כי הוא מבין שלקח החלטות שגויות עליהן הוא משלם מחירים כבדים לרבות התרחקות של חברים, פגיעה בתדמיתו ובושה שחשה משפחתו. הנאשם הוסיף כי הוא מבין שמעשיו פגעו במשפחות שלמות מבחינה כלכלית ונפשית והביע אמפטיה למצבן ושיתף כי יפעל להשבת הכספים למשפחות שנפגעו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה להתמודד עם מעצרו בעיקר נוכח הפגיעה בדימויו העצמי. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם הוא בעל יכולת קוגניטיבית טובה, כריזמטי, אינטליגנט, ניהל אורח חיים נורמטיבי, הצליח לבסס את מעמדו המקצועי, הקים תא משפחתי ומילא את תפקידיו בצורה טובה.

יחד עם זאת, שירות המבחן התרשם כי הנאשם מודד הצלחה על פי סטטוסים חיצוניים של מעמד כלכלי וחברתי המושתת על כבוד ויוקרה, התקשה לבקש עזרה ופעל לשימור תדמיתו החיצונית המתפקדת. בנוסף, התרשם שירות המבחן כי הנאשם פועל באופן מניפולטיבי, בעל יכולת לתמרן את האחר לצרכיו, מתקשה להביע את רגשותיו, נוטה לטשטש ולהדגיש את צדדיו החיוביים, מתקשה לעמוד בפיתוי לרווח כלכלי מהיר ומוכן להגמיש את גבולותיו החיצוניים והפנימיים לצורך קידום מטרותיו. לנאשם דימוי עצמי נמוך וצורך בהכרה והערכה חברתית אשר בכוחם לדרבן התנהלות חסרת גבולות לצורך השגת רווחים כלכליים וחברתיים. שירות המבחן המליץ על ענישה מוחשית ומרתיעה של מאסר בפועל.

טיעוני הצדדים

6. **המאשימה** טענה (בכתב ועל-פה) כי מתחם העונש ההולם לכל האישומים יחד צריך לנוע בין 5 ל-8 שנות מאסר. המאשימה עתרה להשית על הנאשם עונש כאמור בהסדר, דהיינו חמש שנות מאסר וחצי, פיצויים, מאסר על תנאי וקנס.

המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה האנושה בערכים אלו ולחומרת מעשיו של הנאשם לרבות לנזק שנגרם לאמון הציבור ברשויות המדינה, לסיבה בגינה ביצע הנאשם את העבירות (בצע כסף), לרווח הכספי שהפיק הנאשם מביצוע העבירות, לעובדה כי הכספים לא הושבו למתלוננים, לתכנון המדוקדק במעשיו, לתחכום ולשיטתיות במעשיו, למספר העבירות ולתדירות ביצוע העבירות,

לתקופה הארוכה בה המשיך הנאשם לבצע את העבירות ולחלקו הבלעדי בביצוע העבירות. המאשימה הפנתה לפגיעה במתלוננים ולנזק הנפשי והגופני שנגרם להם מעבר לנזק הכלכלי.

המאשימה הפנתה לכוונת המחוקק להשית על נאשמים בעבירות המרמה עונש מאסר בפועל ולעונש המקסימלי שקבע המחוקק לצדה של עבירת המרמה בנסיבות מחמירות (חמש שנות מאסר) ולצורך בענישה מרתיעה נוכח אופיין של עבירות אלו, לפיתוי הגדול בביצוע עבירות אלו נוכח הרווח הכספי הגדול והמהיר הצפוי מהן ובשים לב לעובדה כי מבצעה של עבירות אלו הם על דרך הכלל אנשים שומרי חוק שאינם פועלים מתוך מצוקה כלכלית. המאשימה הוסיפה כי העובדה שבחלק מהאישומים תכניתו של הנאשם הצליחה ובחלק לא (עבירת ניסיון) אינה צריכה להשפיע על הענישה.

המאשימה טענה כי נוכח המצוקה הכלכלית והנפשית שנגרמה למתלוננים כתוצאה ממעשיו של הנאשם יש להטיל עליו פיצוי ברף המקסימלי לכל אחד מהמתלוננים. כן הדגישה כי ביחס לרכיב עונשי זה אין לתת משקל למצבו הכלכלי של הנאשם.

המאשימה הפנתה לתסקיר שירות המבחן וצרפה מסמכים ופסיקה לתמיכה בטיעוניה.

7. **ב"כ הנאשם** עתר לעונש של 26 חודשי מאסר, מאסר מותנה ופיצוי מלא.

לענין נסיבות ביצוע העבירות טען ב"כ הנאשם כי הרקע לביצוע העבירות הוא הסתבכותו העסקית-כלכלית של הנאשם. ב"כ הנאשם הוסיף כי הנאשם בפועל אכן היה קבלן, בנה ונטל חלק בפרויקטים אמיתיים, זכה במכרז אותו הפסיד בהמשך, מה שהביא להסתבכותו העסקית והכלכלית. ב"כ הנאשם טען כי למרות הקושי הכלכלי שנגרם למתלוננים מדובר בסכומים ש"אפשר להתמודד איתם". ב"כ הנאשם הוסיף כי באישום התשיעי הכספים היו אמורים להגיע לנאמן ולא לכיסו של הנאשם.

ב"כ הנאשם הפנה להודאת הנאשם, לאופי הסדר הטיעון ולתיקון המינורי בכתב האישום, לחיסכון בהעדת העדים ולחיסכון המשמעותי בזמן שיפוטי כמו גם לתקופת המעצר הארוכה בה שוהה הנאשם בשים לב לעובדה כי מדובר במעצרו הראשון של הנאשם.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר שירות המבחן ולסיכויי של הנאשם להשתקם נוכח לקיחת האחריות, הבעת הצער של הנאשם והתמיכה המשפחתית לה הוא זוכה. ב"כ הנאשם פנה למידת הרחמים של בית המשפט וביקש לאפשר לנאשם להשתקם.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה לתמיכה בטיעוניה.

8. המאשימה העידה לעונש את המתלוננים מהאישום הראשון ואת המתלוננת מהאישום השישי. כן צרפה המאשימה מכתב של המתלוננת באישום הראשון, מכתב של מנהלת החברה באישום השביעי, מכתב (הצהרה) של המתלונן באישום הרביעי ומכתב של המתלונן באישום החמישי. יצוין כי חלק מהמכתבים הוגשו לתיק בית המשפט לאחר דיון הטיעונים לעונש בהסכמת ב"כ הנאשם (עמ' 17 ש' 14-15 לפרוט' מיום 26.01.2020).

המתלוננת באישום הראשון העידה כי הנאשם הרשים אותם, כי הוא דיבר אליהם בצורה יפה וכי היא מצטערת שפגשה בו. עוד הוסיפה כי נגרם להם נזק של מיליון ₪, כי לאחרונה קיבלה מכתב מהבנק בדרישה להחזיר את הכסף לפני עיקול של הבית. העדה העידה כי היא ובעלה עבדו קשה כל החיים שלהם, 12 שעות ביום, והוסיפה כי "הכסף הזה, זה זיעה שלי ושל בעלי", כי בקושי ראתה את ילדיה שגדלו והיא חוששת שמא "תיזרק" לרחוב עם ילדיה. העדה הוסיפה כי מצבה הבריאותי הורע והיא סובלת מבעיה בליבה. העדה ציינה כי לקחה הלוואה על סך 570,000 ₪ ומחזירה סכום של 2,000 ₪ של ריביות כל חודש.

המתלונן באישום הראשון הוסיף כי הנאשם הוא שקרן ורמאי, כי הבטיח שיבנה להם בית והוא לא עשה כלום.

במכתב של המתלונן באישום הרביעי מסר זה כי העביר עשרות אלפי שקלים לנאשם, כי אחיו, שהוא נכה ואב לשישה ילדים, נפגע אף הוא ממעשיו של הנאשם, כי האמון שלו בבני אדם נפגע, כי הוא נודה ממשפחתו בשל ההלוואות שלקח מהמשפחה לצורך העברת הכספים לנאשם וכן שכעת הוא ואחיו מתקיימים מקצבאות של ביטוח לאומי ומחזירים הלוואות וחובות שצברו כתוצאה מאירוע זה.

במכתב של המתלונן באישום החמישי מסר זה כי בעקבות העברת הכסף לנאשם (סכום של קרוב למיליון ₪) הוא נקלע לחובות בגינם נאלץ לקחת הלוואה של חצי מיליון ₪. המתלונן שיתף לא רק בהפסד הכסף שנגרם לו כי אם גם בהפסד הזמן הרב שהשקיע ועוגמת הנפש שנגרמה לו עקב הפרת האמון מצידו של הנאשם, אשר אף התארח ואכל לא פעם בביתו. מתלונן זה ביקש לחייב את הנאשם להחזיר לו את כל הכסף "עד לשקל האחרון".

המתלוננת באישום השישי העידה כי אמנם הנאשם החזיר להם את הכסף שלקח מהם אך היא אינה יכולה להביט בנאשם אותו קיבלה כמו אח. מתלוננת זו הוסיפה כי נגרם לה נזק בריאותי ממעשיו של הנאשם, כי חלתה במחלה כרונית ונאלצת עקב כך לישון עם מכשיר נשימה, כי היא נמצא בטיפולים, כי בעקבות ההתדרדרות מצבה הבריאותי ירדה לעבוד בחצי משרה וכן שהיא עדיין משלמת את החובות שנגרמו לה. העדה הוסיפה כי היא מבקשת שהנאשם יקבל את העונש המגיע לו. העדה צרפה מסמכים רפואיים (ת/3).

המאשימה צרפה בנוסף **מכתב של המתלוננים באישום השישי**, בו נמסר מידע דומה למידע שמסרה המתלוננת בבית המשפט (ת/4).

המאשימה צרפה **מכתב של מנהלת החברה המוזכרת באישום השביעי (ת/2)** ובו פרוט של הנזקים הכספיים הישירים והעקיפים שנגרמו לה לרבות הפסד ימי עבודה, עלות שכר טרחת עו"ד, השיבוש שנגרם בעקבות ביטול המכירה של המגרשים ועוד.

9. **הנאשם** אמר את דברו. הנאשם הביע צער על מעשיו ומסר כי הוא לוקח אחריות מלאה. הנאשם הוסיף כי ביצע את העבירות כתוצאה מהחלטה עסקית לא נכונה והסתבכות כלכלית ולא ממקום של מרמה. הנאשם מסר כי אינו מחזיק בכספים או ברכוש. הנאשם סיפר על הקושי בשהייה במעצר משך תקופה ארוכה של כ-11 וחצי חודשים. הנאשם שיתף כי הוא אב לשני ילדים, כי גדל במשפחה נורמטיבית, כי שירת ביחידת המנהרות, כי קיבל צל"ש של מפקד אוגדה, כי הוא משרת כ-13 שנה במילואים, כי יש לו משפחה תומכת וכי מעולם לא היה נטל על החברה. הנאשם ביקש כי בית המשפט יתחשב בו ובהליך השיקומי הארוך שהוא צריך לעבור, בעובדה כי הודה וחסך בזמן שיפוטי ולטובת משפחתו והחברה כולה. הנאשם הוסיף כי אין מדובר בדיני נפשות וכי הוא מתכוון לעבוד ולהחזיר את חובותיו לכולם.

דין

10. בענייננו הציגו הצדדים הסדר מסוג "הסדר טווח" במסגרתו המאשימה הגבילה את טיעוניה לעונש הולם של חמש שנות מאסר וחצי ואילו ב"כ הנאשם טען באופן חופשי, ועתר לעונש של 26 חודשי מאסר.

בפסיקת בית המשפט העליון אין תמימות דעים ביחס לשאלה האם במסגרת הסדר שכזה פטור בית המשפט מחובתו לקבוע את מתחם העונש ההולם. מחד קיימת גישה לפיה קביעת מתחם עונש הולם על-ידי בית המשפט היא אמירה נורמטיבית של בית המשפט והיא צריכה להיאמר ולהיקבע ללא קשר להסדר שבין הצדדים. מאידך קיימת גישה לפיה בנסיבות דומות, של הסדרים "סגורים" או "הסדרי טווח", אין מקום לקביעת מתחמי עונש הולם. לעניין זה ראו למשל ע"פ 8109/15 **אהרון אביטן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 09.06.2016), פסקה 8.

יחד עם האמור, קיימת גם גישת ביניים לפיה מקום בו הטווח המוצע על-ידי הצדדים נמצא בגדרו של מתחם העונש ההולם אליבא דבית המשפט, אין צורך בהרחבה ובפירוט של מתחם העונש ההולם. צורך שכזה יכול לקום בעיקר עת מוצא בית המשפט להטיל עונש שנמצא מחוץ לטווח המוסכם. בעניין זה ראו למשל ע"פ 6943/16 **גנדי גלקין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.01.2018), פסקה 3.

סבורני כי נוכח אופיו של ההסדר, העובדה שהעונש אותו מצאתי להטיל על הנאשם נמצא בתוך טווח הטיעון של הצדדים, ובתוך מתחם העונש ההולם את האירוע, אין הכרח לשרטט במדויק את גבולות מתחם העונש ההולם בענייננו.

בהערת אגב אציין, כי על דרך כלל מקום בו ההסדר בא לידי ביטוי בהגבלה של המדינה בטיעוניה לעונש מסוים בעוד ההגנה טוענת באופן "חופשי", המשמעות היא למעשה טווח ענישה שנע בין 0 חודשי מאסר לעונש שאליו הגבילה עצמה המאשימה בטיעוניה. ברי כי במרבית המקרים, ודאי בעבירות חמורות, הרף התחתון של טווח הענישה לא ישקף נאמנה את הרף התחתון של מתחם העונש ההולם.

אף בענייננו הוצג הסדר שכזה, אלא שב"כ הנאשם עתר לעונש של 26 חודשי מאסר, עונש שספק אם

יכול לבוא בגדרו של מתחם עונש ההולם את מקרה זה, אף בשוליו התחתונים.

אחר כל זאת, פטור בלא כלום אי אפשר, וכדי להבין את מסקנתי בדבר העונש הראוי לנאשם, מצאתי לעמוד גם על השיקולים שמגבשים על דרך כלל את מתחם העונש ההולם.

11. הנאשם עבר עבירות רבות של מרמה, לצד עבירות נוספות, והכל בכדי להשיג דבר מה (בעיקר כסף) עקב כך. בע"פ 2333/07 **תענך נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.07.2010) נקבע כי:

"הערך החברתי עליו באה עבירת המרמה להגן הוא חופש ההחלטה, הפעולה והבחירה של המרומה, אשר נשלל ממנו עקב מעשה המרמה... הפגיעה בחופש הרצון של המרומה פירושה שאילו היו נפרשות בפניו כל העובדות לאשורן, הוא עשוי היה לפעול אחרת מכפי שפעל".

במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של שמירה על זכות הקניין ועל חיי מסחר תקינים, על אותנטיות מסמכים, על הגינות בכלל ועל חופש פעולה של אדם. בעניינו עשה הנאשם שימוש במרמה בחתימתם של בעלי מקצוע (עורכי דין ומהנדסת) ושל עובדי ציבור מה שמהווה פגיעה במוניטין ובשם הטוב של אותם בעלי מקצוע כמו גם באמון הציבור בסדרי שלטון ומשפט.

12. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעניינו היא גבוהה. הנאשם בשורה ארוכה של מקרים הציג את עצמו ככזב כבעל זכויות בקרקעות שונות או כמיופה כוח של בעלי זכויות בקרקעות, וביצע במרמה פעולות אל מול המתלוננים לאחר שרכש את אמונם, תוך שהוא מציג בפניהם מצגי שווא, המגובים במסמכים אותם זייף מבעוד מועד. הנאשם שלשל לכיסו סכומי כסף גבוהים (בסך של ₪ 2,329,119), ואף ניסה לקבל במרמה, במישרין ובעקיפין, סכום נוסף בסך של 15,640,000 שקלים ופגע כלכלית ורגשית-נפשית באותם מתלוננים כפי שעלה מעדותם או מהצהרות והמכתבים שהגישו.

הפגיעה במתלוננים היא לא רק קניינית כי אם גם, כמפורט לעיל, רגשית ונפשית. המדובר בסכומי כסף גבוהים שיועדו, על-ידי חלק מהמתלוננים, לקניית בית, שהיא הוצאה חריגה בהיקפה וייחודית בנוף חייה של משפחה ישראלית טיפוסית, ומכאן עוצמת הפגיעה הרגשית והנפשית.

13. עייתי בפסיקה הרלוונטית ובפסיקה אליה הפנו באי כוח הצדדים. מנעד הענישה בעבירות מסוג זה הוא רחב ומגוון והוא תלוי נסיבות ה"מעשה" לרבות מספר מקרי המרמה, משך הזמן בו בוצעו העבירות, רמת התכנון והתחכום בביצוע העבירות, הנזק וסכומי הכסף שנלקחו במרמה, בשאלה האם הפעולות בוצעו בצוותא עם אחרים, בשאלת אופיים וטיבם של המסמכים שזויפו כמו גם רמת הזיוף, בשאלה האם הכסף הושב לבעלים ועוד נסיבות המשפיעות על מידת העונש. למותר לציין כי הענישה בפסיקה מושפעת גם מנסיבות ה"עושה" לרבות גילו של הנאשם, תפקידו, ועברו הפלילי.

ביחס לפסיקה שצרפה המאשימה מצאתי להתייחס לע"פ 3591/17 **לירן רז נ' מדינת ישראל**

(פורסם בנבו, 10.04.2018) (להלן: "עניין רז"), שם קיבל בית המשפט העליון באופן חלקי את ערעורה של נאשמת שהורשעה בשמונה אישומים שונים בריבוי עבירות של מרמה וזיוף מסמכים בנסיבות מחמירות בנוסף לעבירות של הלבנת הון ועבירות מס כך שביטל מתוך רכיבי הענישה את רכיב הקנס והותיר על כנם את שאר רכיבי הענישה (6 שנות מאסר, מאסרים מותנים ופיצוי כולל בסך של 1,425,00 ₪ שיחולק בין המתלוננים). במקרה זה טווח הנאשמת, עיוורת מלידה, מסכת סבוכה ומתוחכמת של מעשי מרמה בהם הונתה בשיטתיות, תוך התחזות כאשת עסקים מצליחה בתחום הנדל"ן, את המתלוננים. הנאשמת השיבה טרם הגשת כתב האישום חלק בלתי מבוטל מהכספים (סכום בסך של 800,000 ₪) לחלק מהמתלוננים ומכרה דירה שרכשה במרמה ואת הכסף שקיבלה החזירה למתלוננים. מאידך גיסא, בשונה מעניינו, הורשעה הנאשמת במספר רב יותר של עבירות ובעבירות שונות וחמורות לרבות עבירות מס והלבנת הון.

בת"פ (מחוזי-ב"ש) 8310/09 **מדינת ישראל נ' אלכסנדר רודין** (פורסם בנבו, 29.06.2010), גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בשתי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שלוש עשרה עבירות של זיוף בנסיבות מחמירות, עשר עבירות של שימוש במסמך מזויף ושש עבירות של התחזות לאדם אחר עונש של 50 חודשי מאסר ומאסר מותנה. במקרה זה מכר הנאשם בשני מקרים שונים דירה אותה שכר באמצעות מסמכים מזויפים ותוך התחזות לאדם אחר.

ביחס לפסיקה שהציג ב"כ הנאשם מצאתי להתייחס לת"פ (מחוזי-י"מ) 50747-07-16 **מדינת ישראל נ' כהן** (פורסם בנבו, 20.02.2018), שם גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בשמונה עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ועבירות לפי פקודת מס הכנסה עונש של 26 חודשי מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי לשמונת המתלוננים (שכספם לא הושב) בסך כולל של 790,000 ₪. במקרה זה קשר הנאשם קשר עם אחרים ובאמצעות מצג שווא ומסמכים מזויפים מכר למתלוננים דירות שכלל לא הועמדו למכירה וקיבל עבורן מקדמות מהרוכשים בסך של 2,991,000 ₪. הנאשם הגיש ערעור על חומרת העונש אך חזר מהערעור בהמשך (ע"פ 2678/18 **אלון כהן נ' מדינת ישראל**, 25.10.2018). יצוין כי במקרה זה תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם היה חיובי וההמלצה הייתה לריצוי מאסר בעבודות שירות. עוד יצוין, כי באותו מקרה פעילותו הכלכלית הראשונית של הנאשם הייתה חוקית והוא לא פעל לבדו.

בע"פ 7160/10 **אליהו סמילא נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.07.2012), דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם, שניהל הליך של הוכחות, ואשר הורשע בעבירות של זיוף מסמכים בנסיבות מחמירות, שימוש במסמכים כוזבים ומזויפים, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, והותיר על כנו עונש של 5 שנות מאסר בפועל, קנס בשיעור 100,000 ₪ ופיצוי בשיעור 70,000 ₪. במקרה זה קשר הנאשם קשר עם אדם אחר והעביר לבעלותו הבלעדית קרקע בתל אביב שלא הייתה בבעלותו, באמצעות זיוף הסכמים ומסמכים שונים. בהמשך השתמש בבעלותו השקרית בקרקע לצורך משכון הקרקע במרמה, כבטוחה לקבלת כספים מהבנק, וקיבל שיק בנקאי על-סך 2,250,150 ₪, וכן קיבל במרמה סך 800,000 ₪ מאחר שהיה הצד להסכם ההלוואה הנ"ל עם הבנק.

בעפ"ג (מחוזי-ת"א) 32283-11-09 **מדינת ישראל נ' שקדי** (פורסם בנבו, 28.06.2010), קיבל בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה על קולת העונש בעניינו של נאשם שהורשע בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף מסמך בנסיבות מחמירות ושימוש במסמך מזויף, וקבע עונש של 38 חודשי מאסר ופיצוי בסך 250,000 ₪ חלף עונש של 24 חודשי מאסר שהשית עליו בית משפט קמא. במקרה זה שכר הנאשם דירה ובסדרה של פעולות מתוחכמות תוך זיוף מסמכים, הצליח למכור את הדירה שלא הייתה בבעלותו, קיבל במרמה סכומי כסף וברח מהארץ. בית המשפט מצא לציין כי: "אנו אומרים בפה מלא, כי העונש שבדעתנו להטיל איננו העונש אותו היינו מטילים כערכאה ראשונה, אלא ענישה הנותנת ביטוי למנהגה של ערכאת הערעור שלא למצות את הדין עם נאשמים".

בע"פ (מחוזי-נצ') 30758-05-10 **עראר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 13.07.2010), דחה בית המשפט העליון את ערעורם של מספר נאשמים שהורשעו בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, זיוף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות, שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, קבלת דבר בנסיבות מחמירות וניסיון לקבלת דבר בנסיבות מחמירות והותיר כל כנם עונשים של 33 חודשי מאסר בפועל לנאשם 1 ו - 34 חודשי מאסר בפועל לנאשם 2, קנס של 35,000 ₪ ופיצוי בסך 10,000 ₪ למתלוננים. במקרה זה היו הנאשמים מעורבים בפרשה בה קשרו קשר להשתלט על קרקע שהייתה בבעלות אדם שנפטר, תוך שימוש במסמכים מזויפים לשם רישום הערת אזהרה והגשת תביעה לפסק דין הצהרתי לבעלות בקרקע.

14. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות נתתי משקל לנזק שנגרם למתלוננים (הכלכלי והרגשי-נפשי), לנזק שנגרם לאמון הציבור במוסדות השלטון, לפגיעה שנגרמה לחיי המסחר, לנזק שצפוי היה להיגרם בעבירות הניסיון שלא צלחו, לתכנון המדוקדק, לאופי המסמכים שזויפו ולסיכון שנגזר מכך (למשל אישורי מהנדסת הבניין אודות ביצוע בדיקות יציבות למבנה שלא נעשו וכו'), לתדירות ומשך הזמן בו בוצעו העבירות, לשיטתיות, לתחכום ולתעוזה בביצוע העבירות (לרבות אל מול לשכת ההוצאה לפועל), לעובדה שהכספים ברובם לא הושבו, לפגיעה במוניטין של בעלי המקצוע שהחותמות והחתימות שלהם זויפו, למספר הקרבנות, להיקף המסמכים שזויפו ולחלקו הבלעדי של הנאשם בביצוע העבירות.

אציין כי מאידך נתתי משקל לכך שבחלק מהמקרים הכספים שנטל הנאשם הושבו (ראו למשל האישום השישי), כי על-פי הנטען הכספים באישום התשיעי היו אמורים להתקבל אצל נאמן מבלי שהייתה התנגדות מצד ב"כ המאשימה לטענה זו (עמ' 16 ש' 4-5 לפרוט' מיום 26.1.2020) ולכך שבחלק מהמקרים מדובר כאמור בעבירות ניסיון.

15. באשר לנסיבות שלא קשורות לביצוע העבירות, נתתי משקל להודאת הנאשם, הודאה שיש בה משום קבלת אחריות וחיסכון בזמן שיפוטי; לפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו, לרבות לעובדה שמדובר במאסר ראשון ולנסיבות חייו האישיות - משפחתיות של הנאשם.

באשר לעברו הפלילי של הנאשם, הרי שהוא לא מכביד וכולל הרשעה אחת, ואולם הרשעה זו אף היא בגין עבירות דומות בעטיין נידון לצו של"צ. כזכור שירות המבחן ציין לעניין זה כי הנאשם לא מילא את

שעות השל"צ שהוטלו עליו.

מעבר לכל האמור, נתתי משקל לאמור בתסקיר של שירות המבחן, לרבות לעניין העונש המתאים.

16. היקף העשייה העבריינית של הנאשם והתוצאות הקשות של עשייה זו כמפורט לעיל, מצדיקים קבלת העמדה העונשית שהציגה המאשימה, זאת גם כאשר זוקפים לטובתו של הנאשם את כל הנסיבות לקולה שפורטו לעיל. נדמה כי אלמלא הסתפקה המאשימה בעמדה עונשית זו יכול וראוי היה להטיל על הנאשם עונש מאסר מכביד אף יותר.

יחד עם זאת, אם מצאתי בסופו של יום שלא להעמיד את עונש המאסר על קצה הרף העליון של טווח הענישה המוסכם במקרה זה, הרי שדבר נובע אך מתוך רצון לתת לנאשם פתח של תקווה לפתוח בהליך של שיקום כפי שביקש.

רכיב הפיצוי

17. סעיף 77 (א) לחוק העונשין מעניק לבית המשפט את הסמכות לפסוק פיצויים לקורבנות עבירה במסגרת ההליך הפלילי. תכליתו של סעיף 77 לחוק העונשין נדונה לא פעם בפסיקה ונקבע כי אף שיש למרכיב הפיצוי לפי סעיף זה פן עונשי הנועד להביא להכרה חברתית בסבלו של הקורבן, לתרום להיטהרות הנאשם ולשיקומו ולשלב את נפגע העבירה בהליך הפלילי, הרי שבמהותו מטרת הפיצוי כפי המשתמע בלשון החוק היא בעלת מאפיינים אזרחיים, קרי פיצוי על הסבל ועל הנזק שנגרם לקורבן העבירה.

יחד עם זאת, משמצא המחוקק להגביל את סכום הפיצוי שניתן לפסוק בגדריו של הליך פלילי, וכיום סכום זה עומד על 258,000 ₪, ברי כי לא תמיד הפיצוי במסגרת ההליך הפלילי ישקף את מלוא הנזק או הסבל שנגרם. לעניין זה ראו ע"א 11141/08 **בועז יונה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 17.07.2011):

"הסדר הפיצוי המתואר בסעיף 77 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 כולל מאפיינים פליליים ואזרחיים כאחד (רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (3) 418 (2002)). חרף מאפייניו האזרחיים, הסדר הפיצוי שבמסגרת ההליך הפלילי איננו ההליך הממוצה ובוודאי לא ההליך המועדף למימוש החובה לפצות נפגעי עבירה על נזקיהם. בפועל, אין הוא מוציא את הזכות לממש את הזכות לפיצוי מלא, במסגרת הליך אזרחי רגיל, ואין הוא משמש לה תחליף (רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), 8.8.2007); ע"פ 10632/07 מזרחי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), 10.6.2008). בכך אין כמובן כדי לגרוע מן הצורך להיטיב עם הניזוקים, ולהביא בחשבון את עניינם, גם במסגרת המוגדרת של הוראת סעיף 77 לחוק העונשין".

בקביעת שיעור הפיצוי קבע בית המשפט העליון באופן עקבי כי מצבו ויכולתו הכלכלית של הנאשם אינם משמשים אמת מידה לשיעור הפיצוי שעל בית המשפט להשית על הנאשם. לעניין זה ראו ע"פ 5761/05 **מג'דלאוי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.07.2006):

"לגוף הדברים, אין הסכום קשור מטבעו ביכולתו הכלכלית של החייב, כשם שבמשפט אזרחי אין בודקין בקביעת חיוב את יכולתו של החייב, ובהליך אזרחי דבר אחרון זה הוא עניין להוצאה לפועל לענות בו; ולכן הנושא שהעלה בא כוחו המלומד של המערער כעיקר טיעונו, קרי, אי יכולתו הכלכלית של שולחו, אינו יכול לשמש אמת מידה. לכאורה, ואיני מדבר דווקא במקרה דנא, תיתכן סיטואציה שבה ייפסק סכום שבשעת פסיקתו אין החייב יכול לעמוד בו, ולימים ישתפר מצבו הכלכלי אם מהשתכרות ואם ממקור אחר, ויכולתו תשתנה... בענייננו שלנו הסכום גדול משמעותית, אך הוא בגדר הסמכות, וגם אינו חורג מן ההולם פרשה קשה ועגומה-עד-מאוד שלפנינו. ומשפטית, כאמור, אין הוא כרוך ביכולת החייב - אלא בעיצומו של המעשה".

עוד ראוי לציין, כי בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין, הפיצוי הוא לא רק בגין נזק שנגרם אלא יכול להיות גם בגין סבל שנגרם, ולכן מצאתי להורות גם על פיצוי של ניזוקים שלא נגרם להם נזק ממוני ישיר דווקא.

אחר כל זאת, ראוי עוד להדגיש כי אף ב"כ הנאשם טען בהגנותו לפיצוי מלא (עמ' 16 ש' 11 לפרוט' מיום 26.01.2020).

רכיב הקנס

18. כזכור המאשימה עתרה להטיל על הנאשם גם רכיב של קנס. לעתירתה זו של המאשימה מקום שכן העבירות אותן ביצע הנאשם נעשו על רקע בצע כסף מחד גיסא, והסבו נזק כלכלי משמעותי לרבים מאידך גיסא. בגזרה זו של עבירות עונש הקנס הוא מתבקש וטבעי. יחד עם זאת, סבורני כי בשים לב לתקופת המאסר הממושכת שתוטל על הנאשם, יחד עם היקף הפיצוי הגבוה מאוד שעל הנאשם יהיה לשלם והכל לצד ההתדרדרות במצבו הכלכלי של הנאשם עובר למעצרו, וודאי בעת מעצרו, נכון יהיה באופן חריג להימנע גם מהטלת רכיב עונשי זה.

(ראו בהקשר זה עניין רז בפסקה 15 לחוות דעתו של כב' השופט מ' מזוז ולחוות דעתה של כב' השופטת ד' ברק-ארז).

19. לאור כל האמור לעיל אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. חמש שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר, שהנאשם לא יעבור עבירת מרמה או זיוף או רכוש מסוג פשע.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר, שהנאשם לא יעבור עבירת מרמה או זיוף או רכוש (למעט עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב) מסוג עוון או עבירה הקשורה בשיבוש מהלכי משפט לפי סימן א' לפרק ט' לחוק העונשין.

ד. פיצוי בסך של 258,000 ₪ למתלוננת באישום הראשון;

פיצוי בסך של 30,000 ₪ למתלונן באישום השני;

פיצוי בסך של 258,000 ₪ למתלוננים באישום השלישי;

פיצוי בסך של 5,000 ₪ לכל אחד משני האנשים המוזכרים בעובדה 13 באישום השלישי;

פיצוי בסך של 150,000 ₪ למתלוננים באישום הרביעי;

פיצוי בסך של 258,000 ₪ למתלונן באישום החמישי;

פיצוי בסך של 10,000 ₪ למתלוננים באישום השישי;

פיצוי בסך של 5,000 ₪ למתלונן באישום השביעי;

פיצוי בסך של 5,000 ₪ למתלוננת באישום השמיני;

פיצוי בסך של 5,000 ₪ למתלוננת באישום התשיעי;

הפיצויים ישולמו בתוך 18 חודשים מהיום.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן והודע היום ל' שבט תש"פ, 25/02/2020 במעמד הנוכחים.

יובל ליבדרו, שופט

הוקלדעלידיבתשבעאביגל